

Bojana Malović, pravna savjetnica u Akciji za ljudska prava

Dragi Alene, poštovani gospodine Bjekoviću, gospođo Vujović, predstavnici predsjednika države i Vlade, predstavnici političkih partija, gospodine načelnice OB HN, poštovane kolege, poštovani građani,

pozdravljam vas i zahvaljujem vam u ime Akcije za ljudska prava, Centra za građansko obrazovanje i Centra za žensko i mirovno obrazovanje - ANIMA što ste danas ovdje da zajedno obilježimo 32 godine od ratnog zločina deportacije bosansko hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore.

Ovo je već dvadeseta godina da umjesto države građansko društvo organizuje ovo memorijalno okupljanje, a petnaesta da se to čini ovdje, pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom, odakle su većina izbjeglica krajem maja 1992. godine prinudno odvedeni i predati kao taoci vojsci Srpske Republike u Bosni i Hercegovini.

To izručenje ili deportaciju, preživjelo je samo 12 osoba, dok je najmanje 54 od ovih civila smrtno stradalo.

Molim vas da sada minutom ćutanja odamo počast žrtvama tog ratnog zločina.

Kada me Tea zamolila da danas govorim u ime Akcije za ljudska prava, pitala me i koliko sam imala godina kada se deportacija dogodila. Rođena sam tek četiri godine kasnije. Tokom odrastanja su me učili da je čojstvo važnije od junaštva, da se slabijem pomaže u nevolji, ali najbitnije od svega, da se ljudi ne izdaju.

Mnogi moji vršnjaci još uvijek ne znaju da je Crna Gora i njena policija te 1992. godine izdala neke njihove vršnjake, da je izdala jednog maturanta, jednog muzičara, nečije očeve, nečije sinove i braću. Izdala je ljude i to one koji su u njoj – nemoćni - potražili spas.

Naša Crna Gora ih je poslala u smrt, a već 32 godine nije u stanju da skupi hrabrost da kazni počinioce, da oda počast žrtvama, da proglasi dan sjećanja i da im podigne spomenik.

Spomenik nam je svima potreban, kao obećanje, kao opomena da se ovakav zločin i ovakva patnja nikada i nikome ne smiju ponoviti.

Želim da vjerujem da naša država može bolje i više i da uskoro dolazi vrijeme kada će njene vlasti preuzeti organizaciju ovakvih važnih komemoracija, bez da ih na to primoravaju Ujedinjene nacije ili bilo ko drugi.

Na kraju, u ime nas mlađih, želim da zahvalim Akciji za ljudska prava i Centru za građansko obrazovanje, ANIMI, gospodinu Saši Zekoviću na istrajnosti, hvala vam što ste prije 13 godina podnijeli inicijative da se na ovom mjestu podigne spomenik, da se u Crnoj Gori proglasi Dan sećanja na žrtve deportacije i da crnogorska policija zvanično uputi izvinjenje žrtvama i što od tada svake godine na njih uporno podsjećate.

Samo jedna od tih inicijativa je prihvaćena, kada su na ovom mjestu prije dvije godine direktor Uprave policije Zoran Brđanin i ministar unutrašnjih poslova Filip Adžić uputili istorijsko izvinjenje žrtvama i porodicama žrtava.

Sada molim kolegice Daliborku Uljarević iz Centra za građansko obrazovanje i Ervinu Dabižinović iz ANIME da nam se obrate, a nakon toga ćemo čuti i Alenu Bajrovića, sina stradalog Osmana Bajrovića, Sinišu Bjekovića, Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Tamaru Vujović, ministarku kulture, Petra Koprivicu, državnog sekretara u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Damira Gutića (Bošnjačka stranka), Nikolu Radmana (URA), Mirsada Rastodera (Bošnjačko vijeće) i advokata Veliju Murića.